

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Našim častitim naročnikom. — „Wreszenska afera.“ — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Regulacija učiteljskih plač pri nas in drugod. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Inserati.

Našim častitim naročnikom.

Z današnjim dnem bomo ustavili vse sedanje naslove. Zato prosimo vse častite naročnike, da naročbo **do konca tega meseca** — če pa mogoče, že do 25. t. m. — obnove (najbolje s pošto nakaznico ali začasno tudi z dopisnico), ker se sicer list z novim letom ustavi. Hkrati prosimo vse somišljenike, da razširjajo naš list med sabo in prijatelji ter nam pridobivajo novih naročnikov. Noben napreden učitelj ne sme biti brez „**Učiteljskega Tovariša**“. Prav tako ne sme biti nobena šola brez „**Popotnika**“ in „**Zvončka**“. Čim več gmotne podpore bodo imeli naši listi, tembolj bodo vstrezali svojim namenom.

Uredništvo in upravništvo

„Učiteljskega Tovariša“.

Ljubljana, dne 20. grudna 1901.

„Wreszenska afera.“

Gnezenska obsodba z dne 17., 18. in 19. novembra t. l. vznemirila je precej duhove avstrijskega kakor tudi ostalega Slovanstva, a tem vznemirom pridružili so se tudi ostali civilizovani evropski narodi.

Nemška brutalnost pokazala se je dvakrat v teku kratke dobe na prav bestijalen način. Komparativ nemške olike bi pač vsekakor lahko smatrali ono dejstvo, ko se je z nekakim „pompom“ pripeljala glava morilca nemškega poslanika Kettelerja na Nemško, a kot „superlativ“ one dvatisočletne kulture bi pač lahko smatrali najnovejši akt nemške nasilnosti, ki se je izvršila z izrekom „gnezenske“ obsodbe in katera je imela svoj začetek v mestecu Wresznu.

Stvar izvršila oziroma pričela se je na tak le način. Naučno ministerstvo Nemčije izdalo je, ako se ne motimo, že l. 1899., nekako odredbo, na podlagi katere se prepoveduje po ljudskih šolah Nemčije — bodisi torej po krajih, kjer so v pretežni večini Poljaki, oziroma Danci, ali pa Francozi, torej na mejah — gojenje tujih jezikov, zakaj „Aufgabe der

Volksschulen im Deutschen Reiche und im preussischen Staat ist aber nicht die besondere Pflege der fremden, sondern der vaterländischen, für jeden Deutschen unentbehrlichen deutschen Sprache.“

Poljake je pa ta odredba spekla v dno njih domoljubnih src. Prej je bilo dovoljeno poljskim otrokom vsaj pri krščanskem nauku se posluževati poljskega jezika, a vsled te odredbe jim je bila odvzeta še ta malenkost. Nasledek te odredbe je bil ta, da otroci v ljudski šoli mesteca Wreszna se niso hoteli učiti krščanskega nauka v nemščini, niti odgovarjati na nemška vprašanja. Temu umetno zanešenemu štrajku sledila je kazen, ker nemški narodni čut ne pozna nikakega pardona v takih slučajih, zakaj „jede Nachgiebigkeit der Unterrichtsverwaltung in der Sprachenfrage würde daher zur Förderung der national polnischen Agitation ausgebeutet“ in tega se Nemci bolj bojé kakor azijske kuge.

Tamošnji učitelj Koralewski si ni znal drugače pomagati, kakor da je prosil pomoči okrož. šol. nadzornika Wintra. Ker je pa na Nemškem vsled odloka naučnega ministerstva z dne 1. maja 1899. l. dovoljena telesna kazen, poslužil se jo je okr. šol. nadzornik Winter v vsej njenej celoti. In kazen je doletela 14 renitentnih otrok. Pri tej priliki nam bodi dovoljeno le najmarkantnejše točke osodepolnega ukaza navesti, katerega nasledki pretresajo celi poljski narod.

„Die Befugnis der Lehrer, erforderlichenfalls auch körperliche Strafen anzuwenden, soll nicht bestritten werden. Aber es wird aufs neue nachdrücklich einzuschärfen sein, dass Züchtigungen und im äussersten Falle, wenn andere Disziplinarmittel nicht gefruchtet haben, oder bei besonders schweren Vergehungen erfolgen dürfen, und dass sie auch dann selbstverständlich niemals irgendwie in Misshandlungen ausarten oder der Gesundheit der Kinder auch nur auf entfernte Art schädlich werden dürfen — — —.“

„Um Verfehlungen bei Züchtigungen thunlichst zu verhüten, sind in Schulen, welche unter einem Rektor oder Hauptlehrer stehen, körperliche Strafen nur unter Zustimmung des Leiters der Schule anzuwenden; in den anderen Schulen ist die Zustimmung des Schulinspektors einzuholen.“

Okrožni šol. nadzornik poslužil se je v celotnej meri tega ukaza in ukazal, kakor rečeno, 14 otrok kaznovati, to je pretepesti. Ta kazen je privabila mnogo poljskega ljudstva pred šolo in v šolo ter so s silo odvedli svoje otroke.

Samooobsebi je umevno, da „državna avtoriteta“ ni mogla kaj takega prenesti in nastopila je proti temu „zlo-

činu" najostreje. In tej obsodbi je pritisnila nemška kultura pečat in sicer neizbrisljiv pečat svojega nasilstva. Kazen tega „nasilstva“ je vprav barbarska, vredna nasledica krvoločnosti, ki so jih uganjali nemški kulturonosci med dolgotrajnimi Kinezi. — Obsojenih je bilo skupno 21 oseb. Najtežja kazen je doletela obtoženko Piasecko, ki je dobila 2½ leta, dva obtoženca sta dobila po 2 leti, 4 po 1 leto, 5 po 9 mesecev, ostali pa manjšo kazen.

Ta v istini kruta kazen vzdignila je skoro ves poljski narod. Na čelo vsej tej akciji je stopil slavni pisatelj Sienkiewicz z javnim pismom v „Czasu“, priloživši mu 200 K. Temu daru je sledilo nebroj drugih darov, tako, da imajo nabranega samo med Poljaki čez 50.000 mark za kaznovance. Tej poljske akciji pridružili so se tudi ostali Slovani, avstrijski kakor tudi drugih držav in kar je posebno važno, na čelu temu domoljubju stojé osebe, ki reprezentujejo nekako avstrijsko voditeljstvo. To utegne imeti dobre posledice za prihodnost, za šolski in duševni razvoj onih narodov, ki jih smatrajo mogočnejši narodi kot „minderwertig“.

Da pa nemškim vodilnim osebam to „vmaševanje“ ni po godu, je umevno in oficijozna „Kreuzzeitung“-a je pred kratkim pisala: „Deutscherseits muss eine derartige Intervention nachdrücklich zurückgeviessen werden. Was würde man in Österreich sagen, wenn einige Deutsch-Österreicher wegen Verletzung der österreichischen Gesetze verurtheilt, wenn dieses Urtheil im deutschen Reichstage oder im preussischen Abgeordnetenhaus zum Gegenstand gehässiger und entstellender Erörterungen gemacht, und wenn gar von führender Seite Sammlungen für die Verurtheilten eingeleitet würden?“ No, in „Vossische Zeitung“ zahteva kar kategorično, da naj se poljski minister pl. Pientak telegrafično odstavi.

Tudi Slovenci nismo zaostali za drugimi Slovani, tudi mi smo pokazali Poljakom, da nas navdaja isto čutstvanje do zatiranega poljskega naroda v Nemčiji, kakor njih krvne brate avstrijske Poljake. Nabirajo se darovi v Slovincih in sklepajo se sočutnice in odpošiljajo se protesti. In ta solidarnost mora imeti tudi za nas dobre posledice, katere moramo v najkrajšem času porabiti. —

In pri nas? Ali nimamo Slovenci tudi dovolj Wresznov? Da, da imamo jih Wresznov dovolj, le Gneznov nam še manjka. Le ozrimo se v Istro, v Trst, v Gorico in v tužni Korotan. Tu, tu imamo Wresznov več kakor dovolj, toda pri nas nimamo časa, sklepati protestov proti slovenskim Wresznom in zahtevati od merodajnih faktorjev, da odpravi te slovenske Wreszne. Berimo le govor v „Edinosti“, kiga je imel na shodu 1. decembra t. l. v Trstu dr. G. Gregorin. Oglejmo si le one vnebovpajoče krivice, ki se godé Slovincem v tužnej Istri ali v Korotanu! In ravno v tem trenutku, v trenutku, ko so srea „Slovanske večine“ v Avstriji tako dovzetna za zatiranje nemške Poljake, apelujemo na slovenski narod, apelujemo na slovenske poslance, da nam odpravijo slovenske Wreszne, da dá slovenskemu narodu država vsaj najpotrebnejše slovenske ljudske šole.

Dopisi.

Štajersko.

Odgovor gospodu Janezu Golaveršenšku. (Konec.)

Ker sem tudi jaz potovalni učitelj, moram gledé svoje osebe pripomniti, da sem za to mesto popolnoma dobro kvalificiran. Nočem se hvaliti, temveč le opravičenost svoje eksistence zagovarjati. Leta 1886., to je še v dobi, ko so bili za to še strožji predpisi, imel sem zmožnost za enoletnega prostovoljca. Ta stopnja splošne izobrazbe zadostuje za potovalnega učitelja, kakor je menda tudi za gospoda J. G. zadostovala. Primerne strokovne študije dovršil sem odlično. Baval sem se nekaj let z prakso v Bolgariji in v Sremu, prehodil ob tej priliki velik del vinorodnih krajev Ogrske, Srbije, Rumunije itd. Tudi vzorno kmetijstvo Nižje Avstrijske znano mi je še iz Klosterneuburga. Potoval sem za študije sicer še po najimenitnejših vinorodnih krajih Nemčije. Prehodil sem precej sveta, pa človek, ki se zanima, povsod kaj vidi ter tako gotovo svoj obzor bolj razširi nego je to le na šolskem vrtu mogoče. Moje strokovne potopise so vsi merodajni strokovni listi kaj dobro ocenili, dokaz, da nisem pri potovanju mižal. Potrdili so tudi, da to ni bilo prepisano, temveč popolnoma originalno delo. Za principijelna načela potegoval sem se že mnogokrat v merodajnih strokovnih listih, ne pod sinonimom, temveč pod polnim imenom, reči smem, uspešno. Pri svojem več kot desetletnem potovanju po južnem Štajerju sem imel tudi priliko marsikaj opazovati. Tisoč suhoparnih predavanj sem imel, pa prepričan sem, da so ta že vsaj toliko koristila, kakor vrt gospoda J. G. Vsaj imam priliko opazovati marsikak sicer počasen, a siguren prevrat, čegar podlaga so mnogokrat ta predavanja, kar se lahko dokaže. Leta 1897. delal sem izpit v prostorih visoke šole za kmetijstvo na Dunaju, pred komisijo, ki izprašuje kandidate učitelje gozdarstva in poljedelstva na nižjih in srednjih šolah. S spričevalom z dne 4. aprila 1897 me je ta komisija za učitelja sadjarstva, vinogradarstva in kletarstva na kmetijskih šolah kot prav dobro sposobnega spoznala. Ta komisija, ki je sestavljena iz profesorjev visoke šole, mej temi nekateri dvorni svetniki, ravnateljev ter profesorjev srednjih šol bode pa menda že znala zmožnost kandidatov vsaj toliko presoditi kakor gospod J. G.

Sedaj pa h knjižici, radi katere se je vnel cel prepir. Čuditi se moram logiki gospoda J. G., ki sklepa, da, ker knjiga ne prinaša nič čisto novega, je cela ali nje veliki del prepisan. Imamo pri naši stroki tudi ljudi, ki v stremljenji za originalnostjo kot dekadenti, secesijonisti prinašajo vsaktere novotarije. Oni prevračajo vse narobe. To je novo, ker se prej taka stvar ni pisarila. Zakoni narave ne spreminjajo se tako kakor se spreminjajo človeški nazori, oni imajo svojo trajno veljavo. Tu gre le za to, da se ti prav in ekonomičnim pogojem primerno interpretujejo ter porabijo. „Weinbauers Buatha“ je prestavljen viničarjev kažipot, ki je bil moj proizvod. Mej drugim je bil povod prestave ostra kritika oblike viničarjevega kažipota brez vpoštevanja vsebine od nekaterih slovenskih listov. Mislil sem pač, da se iz gospodarskih ozirov v prvi vrsti naj vpoštevajo nazori. Vrednost teh hotel sem skusiti pa na ta način, da omogočim kritiko večjemu številu merodajnih nepristranskih strokovnjakov. Eden najmerodajnejših strokovnih listov „Weinlaube“ v št. 40 od tega leta prinesel je za poskušnjo odlomek knjižice „Weinbauers Buatha“ ter piše doslovno: Herr Johann Belle, welcher

die geneigten Leser dieser Zeitschrift durch seine vortrefflichen Beiträge bestens kennen, hat in einer handlichen illustrierten Broschüre, betitelt „Weinbauers Buatha“ all den im modernen Weinbau Wissenwerthe zusammengetragen, so dass deren Inhalt den Titel voll auf berechtigt. Das Capitel über die Düngung, welcher sie im allgemeinen Interesse zum Abdrucke bringen und einen Schluss gestatten auf die Reichhaltigkeit des ganzen Werkchens, dessen mässigen Preis von K 1.20 die Anschaffung einen jeden Interessenten ermöglicht. Es ist Im Verlage vom Wilhelm Blanke in Pettau (Steiermark) erschienen und verdient die weiteste Verbreitung.

Enake ocene prinesli so tudi drugi strokovni listi. Gospod Janez Golavršensšek, kaj pa porečete Vi k temu? Zakaj ne bi bila knjiga za proste vinogradnike, da li samo zbog Vaše logike? Mala mera ponižnosti, katero drugim pridigujete, dičila bi i Vas. Merodajne ocene oproščajo mene zločina plagijatstva, katerega ste me Vi s svojimi zofizmi dolžili.

Stvari koristno bi bilo, da različni ljudje, ki se pečajo s kmetijsko stroko, svoje skušnje priobčujejo in te naj bi se pod strokovnim uredništvom zbirale in natisnile. To pa naj bi bil povod za stvarni boj, v katerem se nazori bistrijo, ne pa za osebne napade. Sinonimi naj bi pa popolnoma izginili, kajti sleherni naj jamči za svoje nazore, ki naj vplivajo na narodno gospodarstvo. Le tako mislim bode prišla tiskana beseda do veljave kakoršno zasluži. Sama potrata papirja za plitve strokovne fraze pač nima za narodnogospodarstvo nikakega pomena. Motiv za celo obrambo ali pravzaprav napad gospoda Janeza Golavršenskega je pravzaprav malenkosten in nedostojen. Povsod med vrstami bere se strast, zavist. Tako je g. J. G. zaviden gospodu oskrbniku, ker ta baje pri polni mizi sedi, mej tem, ko on siromak strada. Zaviden je njegovemu šefu, ker mu gospod oskrbnik premoženje množi. Bi bilo lepše, da mu ga krati? Je li za to mož priznanja vreden, ker izpolnjuje svojo dolžnost? Ne zamore li gospod oskrbnik za ubogo ljudstvo toliko storiti kolikor stori gospod J. G. in li ne stori tega? Zakaj ga prezirati, zakaj prezirati slične patentovane enologe in pomologe? Zakaj zavidati druge stanove, zavidati celo inteligentnejšega kmeta, če dobi kako priznanje za povzdigo kmetijstva? Posebno pa ne gre, da bi tak dober prijatelj, dobronik kmeta, kakor je gospod Golavršensšek, celo kmeta zavidal. V tolažbo pa bodi gospodu J. G. povedano, da niso tako visoka in najvišja odlikovanja na dnevnem redu in da v tej zadevi varajo nade posebno še patentovane enologe. Človeka zavidati, ki pozna par sto vrst sadja, je pač tudi zelo nepotrebno. Taka zmožnost je bolj posledica športa nego ima pomena za narodno gospodarstvo. Pridelovati moramo le malo in to primerne vrste. Te treba poznati. Kdor jih hoče več poznati, se lahko potruji in vadi, ako neče svoj čas kako drugače dobro za porabiti. Pravi strokovnjak najde si družega dela dovolj.

Tako gospod Janez Golavršensšek, sedaj sem nekoliko pojasnil stališče patentovanih enologov in nečem v tej zadevi dalje polemizovati. Ako Vam je daljši boj všeč, onda Vam navedem bojišče, na katerem ta stan primete, da gredo lahko tudi drugi v ogenj. Zakaj bi samo jaz se bojeval, ko je še družih toliko stotin. Druge gospode učitelje pa prosim, da si ta odgovor nikakor ne smatrajo za napad na njih stan, in upam, da ostanemo kakor doslej dobri prijatelji. Tudi gospod Janez Golavršensšek mi menda ne bode za zlo vzel, da sem svoje stališče pojasnil, do česar me je prisilil.

Maribor, dne 24. oktobra 1901.

Ivan Belè, potovalni učitelj.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Logaško in postojinsko učiteljstvo uljudno vabi Vaše blagorodje na častni večer, katerega priredi s prijaznim sodelovanjem postojinskega salonskega orkestra in pevskega zbora dne 22. grudnia 1901. ob 8 uri zvečer v hotelu „pri Ribniku“ na čast c. kr. okraj. šol. nadzornika blag. g. Janca Thuma, ki praznuje ta dan svojo petindvajsetletnico kot c. kr. okrajni šolski nadzornik. Z odličnim spoštovanjem odbor.

Štajersko.

Maribor. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje 2. prosinca 1902. l. v okoliškejši šoli točno ob 10. uri dopoldne. Pri zborovanju, ki je ob ednem glavno zborovanje, bode velečenjeni gosp. ravnatelj Schreiner nadaljeval svoj govor. Mnoštvene udeležbe pričakuje odbor.

Vabilo k občnemu zboru „Učiteljskega društva za ormoški okraj“, ki bode dne 5. januarja 1902. l. z običajnim dnevnim redom ob pol 11. uri dopoldne v ormoški slovenski šoli (I. nadstropje, 3. razred). K mnogobrojni udeležbi vjudno vabi odbor.

Književnost in umetnost.

L. v. Beethoven: **Missa solemnis** (D-dur, op. 123) za zbor, soli, orkester in orglje. Proizvajala „Glasbena Matica“ z največjim uspehom meseca novembra letos. — ... „mein grösstes und gelungenstes Werk“, je napisal Beethoven v uvodu svojega rokopisa te maše, ko jo je poslal leta 1823. raznim dvorom in jo ponujal za 50 cekinov. Na Ruskem, Francoskem, Pruskem in Saksonskem so to delo z zadovoljstvom sprejeli. Ludovika XVIII. je ta maša tako navdušila, da je podaril avtorju težko zlato kolajno s svojo prsno podobo. Nekateri dvori so skladbo zavrnil — med njimi celo knez Anton Radziwil, ki je ustanovil in vodil zavod „Caecilien-Verein“ v Frankfurtu. Kretschmar poroča, da se je cela maša prvič proizvajala v Peterburgu leta 1824., dasi so že istega leta slišali na Dunaju Kyrie, Credo in Agnus Dei. Nadalje piše Kretschmar: „Dieses Ereignis gieng bis auf einen kurzen, begeisterten Bericht in der „Allgemeinen musikalischen Zeitung“ spurlos vorüber.“ Šele leta 1860. se je povzdignilo to nedosežno delo do one veljave, do onega spoštovanja in občudovanja, ki preveva dandanes ves glasbeni svet. Do tega je največ pripomogel slavni zavod „Riedel-Verein“ v Lipskem. S kakim svetim navdušenjem je komponiral ta veliki genij to delo, ki po svoji globoki vsebini in nedosežni obliki presega vse umotvore glasbene poezije — o tem beremo v 7. zvezku glasb. lista „Zeitschrift Caecilia abgedruckten Briefe vom 29. September 1827.“, kjer piše Spindler o največjem in najtežavnejšem delu te maše: ... „und die Fuge beim Credo hat mir gar närrische Rückerinnerungen erweckt. Auch ist es dieser Satz der Messe, der ihm seine Menschlichkeit im Schaffen fühlen liess; denn im Schweisse seines Angesichtes schlug er sich Takt für Takt mit Händ' und Füßen die Takttheile, ehe er die Noten zu Papier brachte, bei welcher Gelegenheit ihm sein Hauswirt die Wohnung ankündigte, indem die anderen Parteien sich beschwerten, dass ihnen Beethoven durch sein Stampfen und Schlagen auf den Tisch, Tag und Nacht keine Ruhe gebe; daher sie ihn auch überall für einen Narren erklärten und wirklich schien er auch in jener Zeit ganz besessen zu sein, besonders als er diese Fuge und das Benedictus schrieb.“ Toliko o zgodovini tega epohalnega dela. Drugo so tako poročali dnevi in strokovni listi.

Regulacija učiteljskih plač

I.

(V kronski)

Dežela	1. Temeljna plača			2. Uvrstitev v status	3. Plačilni razredi in odstotki	4. Plače	5. Petletnice	6. Stanarina
	z zrelostnim izpričevalom	z usposoblj. izpričevalom	s stalnim nameščenjem					
I. Kranjsko. Zakon z dne 14. maja 1898. I.	800	800	1000	Z dnem stalnega nameščenja. Avanzuje jih v višji plač. razred vsako leto le toliko, kolikor jih gre slučajno v pokoj ali umre	IV. = 45% III. = 30% II. = 15% I. = 10% Noben kronovina nima v prvih dveh plačilnih razredih tako nizkih in v zadnjih dveh pa tako visokih odstotkov.	1000 1200 1400 1600 Učiteljice v I. in II. plač. razredu le 90% plače, ki je določena za učitelje.	Z dnem stalnega nameščenja 6 petletnic à 80 K. — To so najnižje petletnice v celi Avstriji in povsod drugod se štejejo iste z dnem prebitega usposobljenostnega izpita, ne pa šele s stalnim nameščenjem.	Voditelji na deželi 200, voditeljice pa 160. V Ljubljani voditelji 480, voditeljice 360; učitelji I. in II. plač. razreda 360, III. in IV. pl. razreda 300; učiteljice vseh plač. razredov pa po 200. Učitelji(ce) na večrazrednicah na deželi nimajo stanarine, le tuintam imajo naturalno stanovanje, a take občine so redke.
II. Šlezija. Zakon z dne 6. novembra 1901. I.	900	1200	1200	Tri leta po II. izpitu; v teh treh letih je vsakdo stalno nastavljen.	IV. = 20% III. = 30% II. = 30% I. = 20% Na Kranjskem pa v IV. plačilnem razredu samo s 1000 kronami 45%; v II. plač. razredu samo s 1400 K le 15% in v I. plač. razredu le s 1600 K pa samo 10%!	1400 1600 1800 2000	Od dne izpita učne usposobljenosti 7 petletnic à 10% od tačasne plače. — Na Kranjskem pa šele od stalnega nameščenja 80 krone!	Voditelji z ozirom na število prebivalcev dotičnega kraja in z ozirom na draginjske krajevne mere 300—600, učitelji pa 100—500 K. — Kolika razlika med Kranjskim in Šlezijo, oziroma med Ljubljano in Opavo!
III. Češko. Dež. zbor. sklep 1901. Zakon še ni sank.	900	1200	1200	10 let po izpitu učne usposobljenosti je povišan vsakdo v I. plačilni razred s 1600 K plače.	II. = takoj po 2. izpitu. I. = 10 let po 2. izpitu.	1200 1600	Od dne izpita učne usposobljenosti 6 petletnic po 200 K.	Voditelji v krajih do 2000 prebivalcev 200 K; do 10.000 prebivalcev 400 K; predkraji Prage, kopališča in letovišča 600 K, v Pragi pa 800 K.*)
IV. Štajersko. Zakon z dne 19. septembra 1899.	840	Z izpričevalom učne usposobljenosti, torej brez staln. nameščenja: a) v Gradcu = 1700, b) na deželi: I. kraj. razred = 1400, II. " " = 1200, III. " " = 1000, Potem pa trikrat na 10 let po 200 K več in sicer: a) v Gradcu: 1700, 1900, 2100, 2300 K.; b) na deželi: I. kraj. razr.: 1400, 1600, 1800, 2000, II. " " 1200, 1400, 1600, 1800, III. " " 1000, 1200, 1400, 1600. Učiteljice glej v opazkah pod*)		V krajevnorazredni sistem se uvrsti vsakdo takoj po 2. izpitu.	Pri uvrstitvi šol v krajevne razrede se ozira na krajevne razmere ter na važnost in odgovornost dotične šole.	Kakor je povedano v 1. rubr.	Od dne izpita učne usposobljenosti 6 petletnic po 200 K.	Voditelji 25% od plače; ostalemu učiteljstvu pa preskrbe krajni šolski sveti oziroma občine primerno stanovanje ali stanarino. V Gradcu 200—600 K.

pri nas in drugod.

veljavi.)

7. Opravilne doklade	8. Dejavnostne doklade	9. Najvišja plača učiteljev s petletnicami		10. Pokojnine	11. Petletnice	12. Opazke
Irazrednice = 60 II " = 100 III " = 150 IV in večraz. = 200 Na Kranjskem torej najmanj 60, največ pa 200 K. V Šleziji pa najmanj 150, največ pa 600 K. Razlika torej 90—400 K. Kje je pa remuneracija za paral. razrede?	Dejavnostnih doklad na Kranjskem ni. Pravično bi pa bilo, da bi dobivali take doklade učitelj(ce), ki službujejo vsaj 20 let na večrazrednici, pa niso dobili v tem času voditeljske službe, kakor n. pr. v Olomucu.	učitelji (brez nadučiteljev)	učiteljice (brez nadučiteljic)	Od dne izpita učne usposobljenosti. Začasna leta se ne uštevajo, dočim se na pr. na Koroškem in D. Avstriji tudi 2 leti začasnega službovanja uštejeta v pokojnino.	Od dne stalnega nameščenja. — Povsod drugod pa od izpita učne usposobljenosti.	Ljubljansko učiteljstvo dobiva k vsaki petletnici po 40 K doklade, ki se pa ne uštevajo v pokojnino.
		2080 Razlika med plačo učiteljev v Šleziji je 1180; z dokladami, ki jih dobivajo v Šleziji, pa 1580 K!	1920 Razlika med Šlezijo 1280, oziroma 1680 K.			
Irazrednice = 150 II " = 250 III " = 250 IV " = 400 V in večr. = 600 Poleg tega za vsak paralelni razred še 50 K remuneracije, ki se pa ne uštevajo v pokojnino.	Enake doklade, kakoršne dobivajo učitelji v Olomucu, bo energično šlezijsko učiteljstvo gotovo kmalo doseglo	3260; z vsemi dokladami pa 3600 K. Voditelji najmanj 3000, največ 4320.	Enako tudi učiteljice.	Od dne izpita učne usposobljenosti. — Začasna leta se ne uštevajo.	Od dne izpita učne usposobljenosti. Na Kranjskem pa šele od dne stalnega nameščenja!	Učitelji in učiteljice imajo enake plače. —
I- in Iirazr. = 200 III " = 250 IV " = 300 V " = 400	Učitelji v krajih z 8000 prebivalcev 15% od plače; s 16.000 preb. 20%; s 30.000 preb. in predkrajji Prage 30%; Praga 40% od plače.**	Učitelji 2800, z vsemi dokladami pa 3440 K; voditelji najmanj 3000, največ pa 4320 K.	Enako tudi učiteljice.	Od dne izpita učne usposobljenosti.	Od dne izpita učne usposobljenosti.	*) V krajih pod 2000 prebivalcev nimajo stanarine. **) V krajih pod 8000 prebivalcev ne dobivajo dejavnostne doklade.
I- in Iirazrednice = 150; tri- in večrazrednice za vsak nadaljni prvotni ali paralelni razred 50 K več; največ sme znašati opravilna doklada 400 K.		a) Gradec; 3500 K; b) na deželi: I. r. = 3200 II. " = 3000 III. " = 2800	a) Gradec; 3100 K; b) na deželi: I. r. = 2800 II. " = 2600 III. " = 2400	Od dne izpita učne usposobljenosti.	Od dne izpita učne usposobljenosti	*) Plače učiteljic so v dveh stopnjah določene in sicer: a) v Gradcu: 1700 in 1900 K; b) na deželi: I. kraj. razred: 1400 in 1600 K; II. " " 1200 " 1400 " III. " " 1000 " 1200 " V višjo stopnjo se pomakne vsaka 10 let po izpitu učne usposobljenosti.

Dežela	I. Temeljna plača			2. Uvrstitev v status	3. Plačilni razredi in odstotki	4. Plače	5. Petletnice	6. Stanarina
	z zrelostnim izpričevalom	z usposoblj. izpričevalom	s stalnim nameščenjem					
V. Moravska. Zakon z dne 5. julija 1899. l.	900	III. kat. 1000 II. " 1200 I. " 1700	1000 1200 1700	Z dnem izpita učne usposobljenosti	III. = 30% II. = 30% I. = 40%	1000 1200 1400 1600 1700 1800 2000	Od dne 2. izpita: 1., 2., 3. in 4-petletnica à 160, 5. in 6. pa à 200 K. 1., 2., 3. in 4 po 200, 5. in 6. pa po 300 K.	Ozira se na krajevne razmere po 160 — 400 K; v Olomucu pa: a) voditelji 650, b) učitelji 540.
VI. Salcburško. Zakon z dne 25. julija 1900. l.	80%	a) V Saleburgu in Halleinu: prvih 10 let 1400, drugih 10 let 1600, nadalje pa 1800; b) v dr. kr.: prvih 10 let 1200. Dalje pa 1400.	Kakor z izpitom učne usposobljenosti.	Z izpitom učne usposobljenosti.	V Saleburgu in Halleinu: III. } na 10 II. } let I. } v drugih krajih: II. } na 10 I. } let	1400 1600 1800 1200 1400	Po izpitu učne usposobljenosti tri po 160 in tri pa po 200 K.	V Saleburgu do 15. leta 300, po 15. pa 400 K. V Halleinu in še v 6 drugih krajih do 15. leta 180 in po 15. letu pa 270 K; v ostalih krajih pa do 15. leta 120 in po 15. letu 180 K. Leta se računijo po 2. izpitu!
VII. Goriško. Zak. z dne 6. okt. 1900. l.	600	1000 Učiteljice 80%	Kakor z izpitom učne usposobljenosti.	Z dnem izpita učne usposobljenosti.	III. $\left\{ \begin{array}{l} \frac{3}{10} \text{ v Gorici in} \\ \frac{4}{10} \text{ drug.} \end{array} \right.$ II. $\left\{ \begin{array}{l} \frac{8}{10} \text{ v Gorici in} \\ \frac{4}{10} \text{ drug.} \end{array} \right.$ I. $\left\{ \begin{array}{l} \frac{6}{10} \text{ v Gorici in} \\ \frac{2}{10} \text{ drug.} \end{array} \right.$	1000 1200 1400	Od dne izpita učne usposobljenosti 6 petletnic à 10% od plače, ne oziraje se na stalno nameščenje.	V Gorici 320 — 400, drugod pa 160—200 K.
VIII. Istra. Zakon z dne 9. oktobra 1901. l.	700	Učitelji 1000; podučitelji 900; podučiteljice 800.	Kakor z izpitom učne usposobljenosti.	V višji plačilni razred se uvrste kraji z ozirom na krajevne razmere in na važnost in odgovornost dotične šole.	III. = $\frac{5}{10}$; II. = $\frac{4}{10}$; I. = $\frac{1}{10}$.	1000 1200 1400 Lokalna doklada. *)	Od dne izpita učne usposobljenosti učitelji in učiteljice 15% od 1000; podučitelji in podučiteljice 15% od svoje plače, t. j. od 900 oz. 800 K.	V mestih voditelji 500—700 K, oziraje se na krajevne razmere in važnost dotične šole; ostalo učiteljstvo pa 400—600 K, drugod pa voditelji 400, ostalo učiteljstvo pa po 300.
IX. Koroško. Zakon z dne 19. sept. 1899. l. *)	800; učiteljice 80%	1200; učiteljice 80%	Kakor z izpitom učne usposobljenosti.	Z dnem izpita učne usposobljenosti.	III. = 50% II. = 30% I. = 20%	1200 1400 1600 učiteljice 80%	Od dne izpita učne usposobljenosti 6 petletnic po 100; te se povišajo v prih. zasedanju na 200 K.	Se bo na predlog poslanca Derschate regulovala v prih. zasedanju; zdaj je pa oziraje se na krajevne razmere različna. V Celovcu 400—600 K.
X. C. kr. vadniški učitelji.	2200 K.						Od dne izpita učne usposobljenosti dve à 200, tri pa à 300 K.	

7. Opravilne doklade	8. Dejavnostne doklade	9. Najvišja plača učiteljev s petletnicami		10. Pokojnine	11. Petletnice	12. Opazke
Irazrednice = 100 II-IV " = 200 V in več " = 400	V Olomucu*) dobivajo vsi učitelji, ki službujejo že 20 let, a niso dobili voditeljske službe, po 300 K starostne (ne službene) do- klade.	učitelji (brez nadučiteljev)	učiteljice (brez nadučiteljic)	Od dne izpita učne usposoblje- nosti.	Od dne izpita učne uspo- bljenosti.	*) Vsled deželnozborskega sklepa iz leta 1901. V prihodnjem zasedanju se bodo plače iznova regulovale.
		3400 V Olomucu : a) nadučitelji = 3900, b) učitelji = 3480.				
I. razred. = 100 II. " = 200 III. " = 300 IV. in večraz. = 500		V Saleburgu in Halleinu učitelji 2800; v drugih kra- jih 2480.	Tudi toliko.	Od dne izpita učne usposoblje- nosti.	Od dne izpita učne uspo- sobljenosti.	Ljudski učitelji z izpitom za me- ščanske šole imajo po 200 K doklade. Tako doklado imajo vsled deželnozborskega sklepa iz l. 1901. tudi na Ko- roškem.
Irazred. = 60 II " = 100 III " = 150 IV in večraz. = 200		2150	1840	Od dne izpita učne usposoblje- nosti.	Od dne izpita učne uspo- sobljenosti.	V prihodnjem zasedanju se bodo plače iznova regulovale,
Voditelji 100 za vsak posamezni razred, vendar od trirazrednice dalje ne čez 300; vo- diteljice 80%.	Lokalna doklada po 200, oziroma 100. Glej v opazkah!*) Na Kranjskem pa lokalnih doklad ne poznamo!	2500	2220	Od dne izpita učne usposoblje- nosti.	Od dne izpita učne uspo- sobljenosti.	*) Po 200 K doklade ima vse učiteljstvo v mestih in krajih, kjer so okrajna sodišča ter zdravišča in leto- višča in sicer: Labin, Buje, Koper, Podgrad, Krk, Vodnjan, M. Lošinj, Mo- tovun, Poreč, Buzet, Piran, Pazin, Pulj, Rovinj, Volosko in Čres. Po 100 K doklade v krajih: Opa- tija, Kastav, Novi grad, Plominj, Žminj, Grižnjan, Izola, Lovran, V. Lošinj, Mo- ščenice, Mile, Vrsar, Osor, Punat, Opr- talj, Pozzo, Dolina, Vale, Brtonigla, Vi- žinada, Višnjan in Umag.
Irazrednice 100 II " 160 III " 220 IV- in V " 300 VIII " 400	Učitelji z izpitom za meščanske šole à 200 K osobne doklade. Na Kranj- skem se pa mero- dajni krogi za ta izpit nič ne zmenijo.	2200	1880	Dve leti zač. službovanja pred izpitom učne usposoblje- nosti.**)	Od dne izpita učne uspo- sobljenosti.	*) V prihodnjem zasedanju se bodo plače iznova regulo- vale, s posebnim ozirom na petlet- nice, in stanarino in glavno mesto Celovec. **) V Dol. Avstriji se uštevata v pokojnino tudi dve leti začasnega slu- žbovanja pred izpitom učne usposoblje- nosti; poleg tega se uštevata v Dol. Av- striji v pokojnino tudi polovica sta- narine.
	400 K.	3900 K.	Tudi toliko.			C. kr. vadniški učitelji imajo iste študije, iste izpite in z ozirom na malo število izbranih otrok mnogo laglje službovanje kakor pa ljudski učitelji.

Vestnik.

Osobna vest. G. Štefanu Križniču, strokovnemu udu c. kr. dež. šol. sveta goriškega se je poverilo nadzorstvo slov. ljud. in obrtnih šol. le za mesto Gorica in gradišče. politični okraj. Torej ne tudi za goriško okolico, kakor smo pomotoma poročali.

Društvo avstrijskih vadniških učiteljev in učiteljic se je ustanovilo o Vel. noči letošnjega leta na Dunaju. Ministrstvo za notranja dela je dovolilo ustanovitev društva z odlokom z dne 4. nov. t. l. št. 42449. Sedaj ima svoj sedež v Libereah (Češko) in šteje že nad 300 članov, med temi več šol. svetnikov, okraj. šol. nadzornikov in glavnih, godbenih i telovadnih učiteljev. Tačasni predsednik društva je Frank v Libereah. Oficialno društveno glasilo pa je: „Beamten-Zeitung“.

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole v Ljubljani je za bodočo dobo tako-le sestavljena: Ravnatelj: deželni šolski nadzornik g. Fr. Hubad; namestniki: učiteljski ravnatelj g. Fr. Levec, učiteljski profesor g. Vodeb in c. kr. okr. šolski nadzornik g. prof. Vilibald Zupančič; udje: gg. učiteljski profesorji: Andr. Črnivec, Viljem Halada, Fr. Orožen, Ivan Macher, Ant. Funtek, dr. Fr. Ilešič, Fr. Suher in Ant. Dekleva; vadniška učiteljica: c. kr. okr. šolski nadzornik Anton Maier in Janko Janežič.

Razširjenje šol. Enorazrednici v Štalcarjih in Tržišču se razširita v dvorazrednici.

Šolstvo na Japonskem. Šolstvo na Japonskem orjaških korakov napreduje. Od l. 1871. sezidalo se je tu skoro 30.000 ljudskih šol in te obiskuje nad 4 milijone otrok, četrtina teh je deklic. Od l. 1880. je šoloobvezni poduk in v najnovejšem času se pobira tudi šolnina; l. 1888. je bilo 46 pripravnic, katere je obiskovalo 4416 moških in 622 ženskih. Na teden je 28 ur poduka. Nedelja je prosta. —e—

Obsodba ljubezni do materinščine. K nebovpijoči obsodbi 21 Poljakinj in Poljakov v Vrešnji se poroča, da se je začelo gibanje proti nemškim učiteljem ondotne katoliške ljudske šole stem, da otroci na nemška vprašanja niso hoteli odgovarjati. Vlada je odredila, naj se tri tedne le predava in nič ne izprašuje. A tudi potem niso hoteli otroci odgovarjati na nemška vprašanja. Vlada je zopet odredila naj se tri tedne zopet le predava. Ker še to ni pomagalo, so nadzornik in učitelji sklenili, da otroke pretepejo. To se je zgodilo. Na krik pretepanih otrok pa se je pred šolo naglo nabralo več sto Poljakov in Poljakinj, ki so napadli šolo s kamenjem, vdrli v poslopje, pretepli in ranili učitelje. Izgredi proti učiteljem so se ponavljali še več dni, dasi je vlada svoje odredbo glede nemškega pouka krščanskega nauka preklicala. Med Poljakinjami je veliko gibanje in tudi židovke so za poljski pouk. Gališki Poljaki hočejo pruske trgovce bojkotirati.

Listnica uredništva.

Zaradi pregleda „Učiteljskih plač pri nas in drugod“ smo morali več člankov, dopisov in vesti odložiti. Prosimo potrpljenja; pride vse na vrsto. — Vsem prijateljem, sotrudnikom in somišljenikom: Vesele praznike!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1948.

Kranjsko.

Ok. š. sv.

Na štirirazrednici v Senožečah je izpraznjeno učno mesto stalno, oziroma začasno popolniti.

Prošnje za to mesto so vlagati semkaj do dne 24. decembra 1901. C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 8. decembra 1901.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljate naj se pošiljajo franco. — Oznani in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/8 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

V zalogi R. Šeberja v Postojni je izšel

Ročni zapisnik

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južno-Štajerskem in Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva

za šolsko leto 1901/1902. VIII. letnik.

Sestavil Štefan Primožič

vodja ustanovnega zavoda za gluhe in slihe v Ljubljani.

Cena: Za 75 učencev kron 1.40, za 100 učencev kron 1.50, za 125 učencev kron 1.60, za 150 učencev kron 1.70 itd., po pošti 10 vin. več.

Naročnikom šolskih tiskovin 40 vin. ceneje.

V isti zalogi dobivajo se tudi sledeče poštne in druge tiskovine za uporabo v šolah.

1. Poštna spremnica	100 iztisov, K	—,70
2. Poštni povzetni list,	100 " " "	1.40
3. Nakaznica,	100 " " "	—,70
4. Poštno-hranilnični ček,	100 " " "	1.20
5. Menjice,	100 " " "	—,80

Zaloga se bo še popolnovala, ter izidejo v kratkem še druge tiskovine, katere se rabijo v višjih razredih ljudske šole in obrtno-nadaljevalni šoli.

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis:

Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri ter iz svetovno znane avstrijske tvrdke Hardtmuth-ove, in nič dražji od drugih.

Svinčniki „Družbe sv. Cirila in Metoda“ naj se vpeljejo v vse šole, saj dična družba skrbi največ za narodne šole in vsak krajevec jej dobro dojde. Z blagim namenom je pa združeno tudi dobro blago.

Cena 12 ducatov:

Št. 100	Št. 90	Št. 301	Št. 302	Št. 504
K 1.42.	K 2.70.	K 4.50.	K 5.04.	K 6.84

Glavno zalogo ima trgovina

Ivan Bonač-a v Ljubljani.

Svetopisemske slike

starega in novega zakona

po izvornih slikah Ernest Pessler-ja na Dunaju

izdane po naročilu c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk in z dovoljenjem knezonadškof. konzist. na Dunaju

32 podob v umetno izvršenem barvotisku.

Cena na močnem kartonu prilepljenim podobam s pripravo za obešanje **24 K.**

Dobiva se v knjigotržnici

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-a

v Ljubljani.